

Riktlinjer för serveringstillstånd i Botkyrka kommun

Nedanstående reviderade riktlinjer antogs av socialnämnden 2013-12-10. Riktlinjerna gäller fr o m 2014-01-01.

Allmänt

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Målet ska nås genom insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkoholkonsumtion. Ett av de främsta och mest grundläggande politiska instrumenten för att nå detta mål är en restriktiv lagstiftning på alkoholområdet. Alkohollagen är alltså en social skyddslagstiftning vilket innebär att sociala skyddsaspekter går före företagsekonomiska intressen.

Syftet med riktlinjerna

Kommunen ska enligt 8 kap 9 § alkohollagen (2010:1622) tillhandahålla riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen. Syftet är att skapa

- förutsägbarhet för om en etablering som planeras kan ges tillstånd
- likabehandling inom kommunen av ansökningar om serveringstillstånd.

Riktlinjerna utgår från alkohollagen som ger ett utrymme för kommunen att utveckla sin egen alkoholpolitik. I riktlinjerna har kommunen lagt fast vilka lokala regler och anpassningar till alkohollagen som ska gälla i Botkyrka.

Serveringstillstånd och provsmakningstillstånd

Tillstånd behövs vid servering eller anordnande av provsmakning av starköl, vin, spritdrycker och andra jästa alkoholdrycker. En förutsättning är att det sker försäljning av alkoholdrycker.

De tillstånd som man kan ansöka om är:

- Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten eller slutet sällskap
- Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten eller slutet sällskap
- Serveringstillstånd vid cateringsverksamhet för slutna sällskap
- Stadigvarande eller tillfälligt tillstånd för anordnande av provsmakning av alkoholdrycker
- Särskilt tillstånd för erbjudande av provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker
- Gemensamt serveringsutrymme för flera tillståndsinnehavare

Den som har ett stadigvarande serveringstillstånd kan efter anmälan till kommunen:

- Anordna provsmakning av alkoholdrycker
- Krydda spritdrycker för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen

Serveringstillstånd behövs inte om serveringen:

1. avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
2. sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnad för inköp av dryckerna, och
3. äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkoholdrycker. Alla tre punkterna måste vara uppfyllda för att servering ska kunna ske utan tillstånd.

Serveringstillstånd

Lokaler och mat

Ett serveringstillstånd ska omfatta ett avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. De lokaler som används för servering ska vara överblickbara. Det ska finnas tillräckligt med sittplatser för matsservering.

För att stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten ska kunna beviljas krävs att serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen. Utrustningen ska hålla en viss standard, vanliga lägenhetsspisar eller mikrovågsugnar för uppvärmning av prefabricerade maträtter är inte tillräcklig utrustning. Lagad eller på annat sätt tillredd mat ska tillhandahållas. Gästerna ska erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Det ska finnas förrätter, huvudrätter och efterrätter.

För serveringstillstånd till slutet sällskap eller tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten är kraven lägre, men någon form av tillredd mat måste alltid tillhandahållas.

Vid stadigvarande serveringstillstånd vid cateringverksamhet för slutna sällskap gäller att det ska finnas ett kök för tillredning av mat. Samma krav beträffande matutbud och eget kök som gäller för restauranger gäller också för cateringföretag. Företaget behöver dock inte ha kök och tillagningsställe i varje kommun där det söker tillstånd. Lokalen där serveringen äger rum ska för varje tillfälle anmälas till och godkännas av kommunen.

Lokaler som används för servering av den som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämpliga från brandsäkerhetssynpunkt.

Krav på tillståndshavaren

Det är en socialt ansvarsfull uppgift att bedriva servering av alkoholdrycker och alkohollagen ställer därför höga krav på den som ägnar sig åt detta. Lagen säger att man ska vara lämplig att utöva verksamheten med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och till sina förhållanden i övrigt.

Tillståndsmyndigheten prövar detta bland annat genom att inhämta uppgifter från polismyndigheten, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. Om det framkommer att den som ansöker är brottsligt belastad eller inte har skött inbetalning av skatter och avgifter till Skatteverket eller har skulder hos kronofogden görs en bedömning i det enskilda fallet. Vad gäller brottslighet är det särskilt graverande med brott som har anknytning till rörelsen, narkotikabrott, trafiknykterhetsbrott, våldsbrott, diskrimineringsbrott samt ekonomisk brottslighet.

Om det framkommer att den sökande varit inblandad i en konkurs görs en utredning för att bedöma vilket ansvar han eller hon har i konkursen.

Normalt är det en karenstid på tre år vid brottslighet eller ekonomisk misskötsamhet innan serveringstillstånd kan komma i fråga. Vid mycket allvarlig förseelse kan karenstiden vara längre. Avtjänad frihetsberövande påföljd räknas inte in i karenstiden.

Den som beviljas serveringstillstånd ska ha tillräckliga kunskaper om alkohollagsstiftningen. Det visar man genom ett kunskapsprov som man genomför hos kommunen. Kunskaper i alkohollagsstiftningen ska finnas hos minst hälften av de personer som har betydande inflytande och är aktiva i rörelsen. I större företag, till exempel restaurangkedjor, kan det vara de personer som arbetar operativt i ledande ställning som gör provet.

Den som redan genomfört ett godkänt kunskapsprov eller har ett gällande serveringstillstånd kan undantas från kravet att göra provet. Detsamma gäller den som ansöker om serveringstillstånd till slutet sällskap för ett enstaka tillfälle. Ett godkänt kunskapsprov får inte vara äldre än 3 år vid ansökan.

Finansiering

Den som ansöker om serveringstillstånd ska redovisa varifrån pengarna till restaurangförvärvet och eventuella investeringar t ex ombyggnation kommer.

Finansieringen ska kunna styrkas, detta görs genom att köpeavtal, lånehandlingar, kontoutdrag m.m. bifogas ansökan.

Provsmakningstillstånd

Vid tillstånd till provsmakning finns inget krav på att samtidigt tillhandahålla mat. Ansökan kan gälla stadigvarande tillstånd eller tillfälligt tillstånd. I övrigt är det samma regler som vid serveringstillstånd.

Den som har stadigvarande serveringstillstånd för servering till allmänheten kan efter anmälan till kommunen anordna provsmakning av starköl, vin, spritdrycker och andra jästa alkoholdrycker. En förutsättning är att tillståndshavaren har ett tillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser och den lokal där provsmakningen ska äga rum. I anmälan anges:

1. serveringsställe,
2. namn på de partihandlare som ska delta som utställare,
3. hur ordning och nykterhet ska säkerställas,
4. hur betalning ska gå till, och
5. dag och tid för arrangemanget.

Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna. Om serveringstillstånd saknas finns möjlighet att ansöka om särskilt tillstånd för provsmakning.

Ansöknings- och tillsynsavgifter

Kommunen tar ut avgift för att pröva ansökningar om serveringstillstånd och provsmakningstillstånd. Kommunen tar även ut avgift för tillsyn av den som innehar serveringstillstånd.

Regler kring servering av alkoholdrycker

På ett serveringsställe ska ordning och nykterhet råda. Servering ska ske med måttfullhet för att förhindra att ordningsstörningar och onykterhet uppstår. Den som serveras alkoholdrycker ska ha fyllt 18 år och får inte vara märkbart påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel. Den som serverar måste förvissa sig om att mottagaren av alkoholdrycken är 18 år. Om åldern inte är känd och den kan antas understiga 25 år bör legitimation uppvisas. Om det finns anledning att anta alkoholdrycken kommer att langas får alkoholdrycken inte lämnas ut.

Att ordning och nykterhet ska råda på serveringsstället innebär att märkbart berusade personer ska avvisas från serveringsstället.

Informationsskyldighet

Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 9 § alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande författningar.

www.botkyrka.se

På Botkyrka kommuns hemsida finns information om vilka serveringstillstånd som finns att söka, avgifter för ansökan, information om kunskapsprovet samt länk till alkohollagen. På hemsidan finns även möjlighet att ansöka om serveringstillstånd via kommunens e-tjänst.

Utbildning i ansvarsfull alkoholserving

Botkyrka kommun samarbetar med Huddinge, Haninge och Nynäshamns kommuner om att anordna utbildningen. Den anordnas en gång per år. Det är en tvådagars utbildning som följer STAD-modellen (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem). Metoden syftar till att minska alkoholrelaterade skador och restaurangrelaterad våldsbrottslighet.

Riktlinjer

Kommunen rekommenderar att all personal som arbetar med alkoholserving och särskilt de som utses till serveringsansvariga av tillståndshavarna ska genomgå utbildning i ansvarsfull alkoholserving. Beslut om tillstånd med serveringstid senare än 01.00 kombineras i normalfallet med villkor om att all serveringsansvarig personal ska ha utbildning i ansvarsfull alkoholserving.

Krögarmöten

Vid behov kan krögare inom ett geografiskt område eller tillståndshavare med snarlik verksamhetsinriktning kallas till möte. Krögarmöten är ett forum för kommunen och branschen att diskutera gemensamma frågor i ett långsiktigt perspektiv.

Ansökan och handläggning

Handläggningstider

Rättsregel

Enligt 5 § alkoholförordningen ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Kommunen ska informera sökanden om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Beräknad handläggningstid

Typ av tillstånd

Stadigvarande serveringstillstånd, 2-3 månader

Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, 1-2 månader

Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap, 2 veckor

Stadigvarande tillstånd för provsmakning, 2-3 månader

Tillfälligt tillstånd för provsmakning av alkoholdrycker, 1-2 månader

Särskilt tillstånd för provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker, 2-3 månader

Gemensamt serveringsutrymme, 1-2 månader

Vid en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd blir handläggningstiden längre än vid tillfälliga tillstånd. Anledningen är att utredningen är omfattande och att beslutsfattarna i dessa ärenden (socialnämndens presidium) sammanträder endast en gång per månad.

Remissyttranden

Rättsregel

Enligt 8 kap 11 § alkohollagen ska kommunen hämta in Polisens yttrande vid prövning av ett stadigvarande serveringstillstånd, såväl till allmänheten som till slutet sällskap. Kommunen ska också hämta in Polisens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om ett litet arrangemang. Enligt 8 kap 16 § ska också de lokaler som används för stadigvarande servering vara brandsäkra. Brandsäkerheten kan också vara något som kommunen behöver beakta när den prövar ansökan om tillfälligt serveringstillstånd.

Remissinstanser

Polismyndigheten är obligatorisk remissinstans vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd samt vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten såvida det inte rör sig om ett litet arrangemang. Vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd är också regelmässigt Samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet, brandmyndigheten och Skatteverket remissinstanser. Vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd görs en bedömning i det enskilda fallet huruvida yttrande eller uppgifter från annan myndighet ska inhämtas.

Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten.

Samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet yttrar sig om sökandens registrering av livsmedelsanläggning och risk för störningar i omgivningen.

Brandmyndigheten yttrar sig om huruvida serveringsställets lokaler är lämpliga från brandsäkerhetssynpunkt.

Skatteverket

Ekonomiska uppgifter som är relevanta vid ansökan om serveringstillstånd inhämtas om bolaget som söker tillstånd och om företrädarna för bolaget samt andra bolag som företrädarna ingår i.

Riktlinjer

Ansökan om serveringstillstånd bör avslås eller begränsas:

- Om polismyndigheten avstyrker ansökan med hänvisning till risk för ordnings- och/eller trafikproblem och/eller
- Då polismyndighetens lämplighetsprövning visar på brister såsom rattnykterhetsbrott, narkotikabrott, diskrimineringsbrott, våldsbrott med mera
- Om miljöenheten påtalar risk för närboendestörning.
- Då brandmyndighetens yttrande visar på allvarliga brister
- Då Skatteverkets remissyttrande visar på allvariga brister i inbetalning av skatter och avgifter samt i skötsel av personalliggare.

Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl

Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller medföra särskild risk för människors hälsa.

Riktlinjer

Stor återhållsamhet tillämpas när det gäller tillstånd i samband med idrottsevenemang och evenemang som riktar sig till barn och unga.

Kommunens tillsynsverksamhet

Rättsregel

Kommunens tillsynsansvar för områdena servering av alkoholdrycker och marknadsföring av alkoholdrycker framgår av 9 kapitlet 2 och 3 § alkohollagen.

Tillsyn

Statens folkhälsoinstitut är central tillsynsmyndighet i landet över alkohollagen och dess tillämpning. Länsstyrelsen har tillsyn inom länet och ska biträda kommunerna med råd i deras verksamhet. Det är kommunen och polismyndigheten som utövar den direkta tillsynen över serveringstillstånden inom kommunen.

Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn är kommunens arbete med information och utbildning. Utbildning i ansvarsfull alkoholserving erbjuds årligen.

Inre tillsyn

Inre tillsyn är av administrativ art och görs för att kontrollera att förutsättningarna för att få serveringstillstånd fortfarande är uppfyllda. Det innebär bland annat kontroll av att det inte skett någon ägarförändring i bolag som innehar serveringstillstånd eller att bolaget och dess företrädare inte är restförförda för skulder hos kronofogden. Inre tillsyn görs också efter att anmälan har inkommit om ändrade ägarförhållanden i bolag som har serveringstillstånd. Då kontrolleras personlig och ekonomisk vandel och hur finansieringen av inköp i eller köp av rörelsen gått till. I den inre tillsynen ingår även granskning av restaurangrapporter.

Yttre tillsyn

Yttre tillsyn kallas den kontroll som sker vid besök på serveringsstället. Tillsynen kan ske av kommunen enskilt eller genom samordnad tillsyn.

Vid besöken kontrolleras i första hand:

- ordning och nykterhet
- att ingen minderårig serveras alkoholdrycker
- att serveringsansvarig finns på plats
- att marknadsföringen av alkoholdrycker är måttfull
- att lagad eller på annat sätt tillredd mat tillhandahålls. Vid tillstånd för servering till allmänheten kontrolleras att det finns ett varierat utbud av maträtter (efter kl. 23.00. får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare maträtter)
- prissättning och tillgång till lättdrycker
- att servering sker i enlighet med tillståndet

Brister som upptäcks tas upp direkt med tillståndshavaren eller med serveringsansvarig om inte tillståndshavaren är på plats. Finns inte tillståndshavaren på plats skickas brev till tillståndshavaren.

Inre och yttre tillsyn kan leda till att en så kallad tillsynsutredning inleds.

Riktlinjer vid servering

Serveringstider

Rättsregel

Bestämmelsen i 8 kapitlet 19 § alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken, och social hänsyn ska därför gå före affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan har fått längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan.

När kommunen prövar en restaurangs serveringstid ska man beakta om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller om den kan innebära särskild risk för människors hälsa. Skyddet för människors hälsa och intresset av att upprätthålla ordning, nykterhet och säkerhet ska alltså stå i förgrunden när kommunen prövar sena serveringstider.

Riktlinjer

Stadigvarande serveringstillstånd

Huvudregel

- Normal serveringstid inomhus för alla serveringsställen är klockan 11.00-01.00.
- Normal serveringstid på uteservering är klockan 11.00-22.00

Serveringstiden kan begränsas ytterligare på serveringsställe som har lokal i bostadshus och/eller ligger i tätbebyggt område. Maxtiden är till klockan 01.00.

Bedömning i enstaka fall

- För att serveringstid senare än klockan 01.00 ska kunna beviljas ska ägaren/ägarna och samtliga serveringsansvariga genomgå utbildning i ansvarsfull alkoholserving enligt STAD-modellen.
- Serveringstid senare än klockan 02.00 beviljas endast i undantagsfall. En förutsättning är att serveringsstället inte har närboende.

Tillfälliga serveringstillstånd för allmänheten

Huvudregel

- Serveringstid beviljas från tidigast klockan 11.00 till klockan 01.00 vid festivaler eller liknande arrangemang.
- Vid festivaler eller liknande arrangemang beviljas tillstånd för försäljning av starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker.
- Serveringstillstånd för allmänheten beviljas maximalt för en period om tre (3) månader.

Bedömning i enstaka fall

- Serveringstiden kan förlängas när det inte finns risk för närboendestörningar.

Tillfälliga serveringstillstånd för slutet sällskap

Huvudregel

- Tillstånd för servering i slutet sällskap kan sökas för en period om sex (6) månader per ansökan. I ansökan anges varje serveringstillfälle.
- Tillfälliga serveringstillstånd för slutet sällskap kan omfatta högst 12 serveringstillfällen per år.

Cateringstillstånd

Huvudregel

- Serveringstid beviljas till klockan 01.00.

Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

Rättsregel

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall.

Riktlinjer

- Beslut om tillstånd med serveringstid senare än 01.00 kombineras i normalfallet med villkor om att all serveringsansvarig personal ska ha utbildning i ansvarsfull alkoholserving.
- Uteservering som är belägen så att närboende riskerar att bli störda ska vara utrymd senast en halvtimme efter att serveringstiden på uteserveringen har gått ut.